

INFOBOEKJE

Thematisch uitwisselingsmoment: werken met
organische mest ten voordele van je bodem
5.04.2023

1 OVER B3W

Sinds begin 2021 is de Begeleidingsdienst voor Betere Bodem- en Waterkwaliteit of B3W een nieuwe begeleidings- en voorlichtingsdienst voor de Vlaamse land- en tuinbouwsector. In opdracht van de Vlaamse overheid begeleiden we land- en tuinbouwbedrijven richting duurzaam bodembeheer.

B3W is een consortium van 11 Vlaamse praktijkcentra, de Bodemkundige Dienst van België (BDB) en het Instituut voor Landbouw- en Visserij- en voedingsonderzoek (ILVO). Wetenschappelijk en technisch onderzoek aan de ene kant, uitgebreide praktijkervaring aan de andere. B3W koppelt kennis en expertise van specifieke teelten en gronden aan de dagelijkse praktijk op land- en tuinbouwbedrijven.

Voor B3W ben jij, als land- en tuinbouwer, de focus. De waarden van B3W (samenwerking, vertrouwen en respect) zijn dan ook helemaal op jou gericht. Via het aanbieden van kennis en diensten wil B3W een evolutie in gang zetten op vlak van bodem- en nutriëntenbeheer. Voor een grondige voorlichting en begeleiding werkt B3W voornamelijk met focusgroepen en thematische uitwisselingsmomenten.

1.1 FOCUSGROEPEN

Een focusgroep is een lerend netwerk – idealiter met 6 tot 8 deelnemers – waarbinnen bedrijven vrijwillig deelnemen om bestaande kennis toe te passen en nieuwe kennis te ontwikkelen. Ze denken er samen na over de optimalisatie van de nutriëntenkringloop op bedrijfsniveau en over een samenwerking tussen bedrijven. Zo ontstaat er spontane kennisuitwisseling in een sfeer van vertrouwen. De opgedane kennis pas je als deelnemer toe op je eigen bedrijf. Wederzijds leren staat centraal.

Alle focusgroepen hebben als gemeenschappelijk doel het verbeteren van bodemzorg en nutriëntenbeheer in de brede zin van het woord. Toch zoomen ze elk in op specifieke inhoudelijke thema's, die de onderwerpen van de focusgroep bepalen. Als lid kan je ook zelf relevante onderwerpen aanbrengen. De begeleider kadert elk onderwerp binnen de nutriëntenkringloop en analyseert oplossingen binnen deze context.

1.2 THEMATISCHE UITWISSELINGSMOMENTEN

Een thematisch uitwisselingsmoment is een demonstratie op een 'voorbeeldbedrijf'. Dat bedrijf heeft een duurzame en/of innovatieve praktijk of techniek geïmplementeerd in zijn productieflow. Hoe en waarom ontdek je in volle actie. Deze demonstratiemomenten focussen op teelten of situaties die op veel bedrijven nog tot overmatige nutriëntenverliezen leiden. De praktijkgetuigenis en kennisuitwisseling tussen bedrijfsleider en deelnemers staan centraal. Horen hoe een collega duurzame praktijken invoert en welke ervaringen hij of zij ermee heeft, zegt vaak meer dan wetenschappelijke studies en verslagen.

Verdelen over meerdere snedes:

Sneede 1: 23 ton in maart = 66 werkzame N

Sneede 2: 12 ton in mei = 35 werkzame N

Hoe in rekening brengen in snedes gras: 60/20/10/10 regel:

	N werkzaam	60%	20%	10%	10%
		Sneede 1	Sneede 2	Sneede 3	Sneede 4
Dosis 1, maart	66	40	13	7	7
Dosis 2, mei	35	21	7	3,5	3,5

Invullen van bemestingsadvies in grasland:

	Sneede 1	Sneede 2	Sneede 3	Sneede 4	Sneede 5
Advies	98	69	58		
Werkzame N, drijfmestgift maart	40	13	7	7	
Werkzame N, drijfmestgift mei		21	7	3,5	3,5
Som werkzame N uit drijfmest	40	34	14	10,5	3,5
Resterend advies N, in te vullen met kunstmest of andere meststoffen	59	34	44		

5 MEST MIXEN

Als drijfmest langdurig opgeslagen wordt in een mestkelder zal deze ontmengen. Bij varkensmest krijg je zo onderaan een dikke fractie, bovenaan een dunne fractie. Bij runderdrijfmest kan je ook een drijvende korstvormige laag krijgen. Het is dus noodzakelijk de mest te mixen om ze terug homogeen te maken. Dit maakt het oppompen veel gemakkelijker en geeft minder variatie bij meststaanalyses. Bovendien zal er een homogeenere mest op het perceel aangebracht worden, zodat groeiverschillen binnen een gewas vermeden worden.

Tijdens opslag en bij het mengen ontstaan er giftige gassen. De lichte gassen zoals methaan zijn licht ontvlambaar, maar verdwijnen ook snel bij een goede ventilatie. De zwaardere gassen zoals waterstofdisulfide (H₂S) blijven dicht tegen de grond van de stal hangen. Bijgevolg kunnen ze opstapelen in lager gelegen delen, of delen waar weinig tocht is. Bij een hoge concentratie kan 1 ademdeug al leiden tot bewustzijnsverlies. Via mestgassen.nl kan je via een e-learning nagaan of je kennis rond veilig omgaan met mestgassen voldoende is.

////////////////////////////////////

6 GEBRUIK VAN ORGANISCHE MEST IN DE PRAKTIJK

6.1 BEMESTINGSVRIJE ZONE

Rond de bemestingsvrije zone zijn er nieuwe verplichtingen binnen de conditionaliteiten in het nieuwe GLB (nog onder voorbehoud). Langs alle oppervlaktemaatregelen mag er niet bemest worden met dierlijke mest, kunstmest en andere mestsoorten in een rand van 5 m breed vanaf de bovenste rand van een waterloop. In sommige gevallen bedraagt deze bemestingsvrije zone 10 m, indien gelegen in het Vlaams Ecologisch Netwerk of aan een steile helling (>8%). Binnen het toekomstige MAP7 kunnen deze regels uiteraard nog wijzigen.

6.2 EMISSIEARME AANWENDING

Bij een oppervlakkige verspreiding van vele mestsoorten zal er een vervluchtiging van ammoniak optreden. Dit proces is afhankelijk van verschillende factoren:

- Mestsamenstelling: pH, droge stof, ammoniumconcentratie
- Bedrijfstechnisch: mestgift en toedieningstechniek
- Omgevingsfactoren: grondsoort, weer, begroeiing

Type 1 stalmest met veel ammoniak en champost moeten binnen 24u ondergewerkt worden na aanwending. Voor andere mestsoorten moet emissiearme toediening uitgevoerd worden via gespecialiseerde technieken. Voor grasland kan er gewerkt worden met zode-injectie, sleepslangtechniek of sleufkouter. Op een beteelde akker kan er injectie of sleepslangtechniek gebruikt worden. Op een niet-beteelde akker kan er geïnjecteerd worden en inwerking moet binnen 2u gebeuren. Op zaterdagen moet dit meteen ingewerkt worden. Op steile hellingen (>8%) kan er enkel geïnjecteerd worden of via direct onderwerken in 1 werkgang. Ook kunstmest moet hier direct ingewerkt worden (1u na aanwending).

Bij mestinjectie wordt de mest 12-18 cm diep in de grond gebracht via een ganzenvoet aan de injectietand in sleuven. De sleuf wordt weer dichtgerold. Tussenafstand bedraagt 50 cm. Deze techniek werkt vooral bij grasland op zandgronden. Bij een zwaardere grond kan er zodebeschadiging optreden. Toepassing van de techniek gebeurt best vroeg in het voorjaar om schade door verdroging of verbranding te beperken. Zode-injectie is een mestinjectie maar minder diep, met sleuven van 5-10 cm diep. Ook deze sleuven worden dichtgerold en bevinden zich minstens 15 cm van elkaar. Bij een bouwlandinjectie wordt drijfmest via sleufjes in grond gelegd of minstens 5 cm diep, maar minder diep dan in grasland.

Bij een sleufkouter wordt het gras opgelicht of zijdelings weggedrukt. De bodem wordt ingesneden om mest in sleuven aan te brengen die onderling 15-30 cm uit elkaar staan. Diepte hangt van de bodem, bij droge gronden 2 cm, bij vochtige gronden tot 5 cm diep. Bij de sleepslangtechniek leggen de slangen mest in stroken op het gras. De onderlinge afstand bedraagt 30 cm, de breedte van de meststroken 5-10 cm. Mest kan ook na normale aanwending ingewerkt worden door het met grond te bedekken of intensief te vermengen, zodat het mest niet meer aan het oppervlak ligt.

Type 1 mest moet niet emissiearm toegediend worden op grasland of wintergranen in het voorjaar.

6.3 TOEDIENINGSTIJDSTIP

Om veel verlies van de nutriënten in de mest te voorkomen kan er best bemest worden kort voor de zaai of plantdatum, alsook op het moment van groei in het gewas, zoals in geval van grasland en wintergranen in het voorjaar. Het tijdstip bepaalt ook mede de vervluchtigingsgraad en de mate van uitspoeling (bijvoorbeeld bij een natte periode na toediening).

7 MEER INFO

7.1 WEBSITE EN PLATFORM B3W

Bezoek onze website: www.b3w.vlaanderen.be. Je vindt er praktische info over technieken en innovaties. Tegelijk krijg je er toegang tot het netwerk van experts en collega-landbouwers waar kennisuitwisseling centraal staat.

Onze website fungeert ook als een digitaal en sociaal platform. Digitaal kennis verzamelen en uitwisselen, staat hier centraal. Het maakt kennisuitwisseling en onderlinge communicatie niet alleen mogelijk, maar ook een stuk makkelijker. Het is met andere woorden de toegangspoort tot een schat aan informatie, een platform om te communiceren over de uitdagingen met collega-ondernemers en een waardvol netwerk voor het ruime publiek.

Je kan een account aanmaken op onze website om volledig toegang te krijgen tot het platform.

7.2 BEGELEIDER B3W

Simon Verreckt

- simon.verreckt@b3w.vlaanderen.be
- 0496 81 04 18

Jasper Somers

- jasper.somers@b3w.vlaanderen.be
- 0497 64 16 61